

Streszczenie rozprawy doktorskiej w języku polskim

Niniejsza rozprawa doktorska poświęcona jest etnosemantyce pojęcia „szczęście” w amerykańskiej odmianie języka angielskiego i w języku polskim. Autor dowodzi, że pomimo, iż centrum pojęcia „szczęście” stanowi jego uniwersalne znaczenie wyrażane przez doktryny filozoficzne, to dopiero peryferia analizowanego pojęcia w obu językach tworzą jego etnosemantykę w oparciu odpowiednio o kulturę amerykańską i polską.

Metodologia badań rozprawy koncentruje się na naukowym synkretyzmie i akademickim redukcjonizmie. Dane badawcze opierają się na amerykańskich i polskich aforyzmach oraz innych tekstach literatury, odnoszących się do „szczęścia”, jak również na 241 amerykańskich i 273 polskich ankietach dotyczących tego abstrakcyjnego pojęcia. W pracy wykorzystano kognitywne narzędzia opisu semantycznego, kategoryzację, metaforę i aksjologię oraz model różnorodności kulturowej Geerta Hofstede’a.

Analiza semantyczna pojęcia „szczęście” w obu językach odkrywa pragmatyczny kod szczęścia w amerykańskiej odmianie języka angielskiego (wartości materialne, zawodowe i hedonistyczne) oraz romantyczny kod szczęścia w języku polskim (wartości interpersonalne i duchowe). Jednocześnie, widoczny jest wpływ amerykanizacji na kulturę polską w postrzeganiu „szczęścia” głównie przez młodych Polaków dla których amerykański pragmatyzm staje się coraz bardziej atrakcyjny.

Rezultaty badań dysertacji pozytywnie weryfikują hipotezę Sapira-Whorfa dotyczącą determinizmu i relatywizmu językowego.

Słowa kluczowe: lingwistyka kulturowa, etnosemantyka, pojęcie „szczęście”, kultura, filozofia

Brenna, 26.01.2017r. Marek Paschek